

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Maria Grzelka

w sprawie z wniosku B. K.

przy uczestnictwie E. A., J. i F. małżonków S. i M. B.

o ustanowienie służebności, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 czerwca 2005 r., zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w S. z dnia 22 marca 2005 r., sygn. akt V Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2005 r. Sąd Okręgowy w S. odrzucił kasację wnioskodawczynie od postanowienia tego Sądu z dnia 25 listopada 2004 r. w sprawie o ustanowienie drogi koniecznej, z powodu nie uiszczenia przez wnoszącą ją adwokata wpisu stałego określonego w paragrafie 24 ust.1 pkt.1 w zw. z paragrafem 20 ust.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

W wyniku rozpoznania wniosku pełnomocnika wnioskodawczynie o przywrócenie terminu do uiszczenia wpisu od kasacji, zaskarżonym postanowieniem z dnia 22 marca 2005 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił ten wniosek i odrzucił kasację. Wskazał, iż podstawą wniosku o przywrócenie terminu było twierdzenie pełnomocnika wnioskodawczynie, że z powodu wyjazdu na urlop nie mógł osobiście złożyć w Sądzie sporządzonej kasacji zlecając wykonanie tej czynności wnioskodawczynie, którą pouczył, że jednocześnie ze

złożeniem kasacji w Sądzie konieczne jest uiszczenie wpisu od kasacji w kwocie 100 zł. Według twierdzeń wniosku, wnioskodawczyni nie uczyniła tego dlatego, że została błędnie pouczona przez pracownicę biura podawczego, iż zostanie wezwana do opłat. W ocenie Sądu Okręgowego w tych okolicznościach nie zachodzą podstawy z art. 168 § 1 k.p.c. do przywrócenia terminu, bowiem nie zostało wykazane, że nie uiszczenie stałej opłaty od kasacji nastąpiło bez winy wnioskodawczyni, która po uzyskaniu w biurze podawczym informacji sprzecznej z udzieloną jej przez pełnomocnika, powinna sprzeczność tę wyjaśnić w sekretariacie Sądu, czego nie uczyniła.

Oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia wpisu od kasacji skutkowało jej odrzucenie na podstawie art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t: Dz. U. Z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.). Sąd Okręgowy wskazał ponadto, że kasacja podlegała także odrzuceniu na podstawie art. 393⁵ k.p.c. w zw. z art. 393³ § 1 pkt. 3 k.p.c. wobec nie przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik wnioskodawczyni zarzucił, że wina za nie uiszczenie wpisu od kasacji leżała po stronie Sądu, którego pracownik udzielił wnioskodawczyni błędnej informacji, wobec czego wniosek o przywrócenie terminu powinien być uwzględniony. Stwierdził także, iż zaskarżone postanowienie jest nieobiektywne i krzywdzące dla wnioskodawczyni i wnosił o jego uchylenie w całości i przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wobec tego, że zaskarżone kasacją orzeczenie zapadło przed dniem 6 lutego 2005 r., do złożenia i rozpoznania kasacji mają zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed ich nowelizacją dokonaną na podstawie ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy- Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju powszechnym (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), o czym stanowi art. 3 tej ustawy.

Pełnomocnik wnioskodawczyni objął zażaleniem całe postanowienie Sądu Okręgowego, zarówno oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od kasacji, jak i odrzucenie kasacji. W świetle art. 393¹⁸ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienia Sądu drugiej instancji odrzucające kasację a ponadto na postanowienia tego Sądu kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkami określonymi w paragrafie drugim tego przepisu. Zgodnie z powszechnie przyjętym stanowiskiem Sądu Najwyższego, postanowienie Sądu oddalające wniosek o

przywrócenie terminu do złożenia środka odwoławczego nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, bowiem nie zamyka możliwości wydania dalszych orzeczeń, skoro dopiero w wyniku jego wydania i uprawomocnienia się zapada postanowienie rzeczywiście kończące postępowanie w sprawie, jakim jest orzeczenie o odrzuceniu środka odwoławczego. Z tych względów na postanowienie w przedmiocie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłat od kasacji nie przysługuje zażalenie, które przysługuje jedynie na postanowienie o odrzuceniu kasacji w wyniku oddalenia wniosku o przywrócenie terminu. W zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu kasacji strona może kwestionować zasadność oddalenia wniosku o przywrócenie terminu i wnosić, na podstawie art. 380 w zw. z art. 393¹⁹ k.p.c., o ocenę wydanego w tym przedmiocie postanowienia (porównaj między innymi uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNC 2001/1/1).

Wprawdzie zażalenie, obejmujące także oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty od kasacji, nie zawiera jednoznacznie sformułowanego wniosku o objęcie kontrolą Sądu Najwyższego, na podstawie art. 380 w zw. z art. 393¹⁹ k.p.c., także i tego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, ale jednoznacznie taka wola pełnomocnika wynika zarówno z samego faktu objęcia niedopuszczalnym zażaleniem tego rozstrzygnięcia, jak i z uzasadnienia zażalenia, które dotyczy w zasadzie wyłącznie oddalenia wniosku o przywrócenie terminu. Z tych względów Sąd Najwyższy, mimo braku odrębnego wniosku, objął swoją kontrolą także i to orzeczenie Sądu Okręgowego.

Oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia stałego wpisu od kasacji należy uznać za uzasadnione. Poza okolicznościami uzasadniającymi taką ocenę, wskazanymi przez Sąd Okręgowy, należy przede wszystkim stwierdzić, że w sytuacji, gdy czynność procesowa, przy dokonaniu której doszło do uchybienia terminu, powinna być dokonana przez adwokata, dla oceny przesłanek art. 168 § 1 k.p.c. należy brać pod uwagę winę lub jej brak po stronie adwokata zobowiązanego do dokonanie tej czynności a nie samej strony. Przy ocenie tej uwzględnić należy obiektywny miernik należytej staranności, jakiej można wymagać od profesjonalnego pełnomocnika procesowego, dbającego należycie o interesy mocodawcy. Przykładając ten miernik oceny do sytuacji jaka miała miejsce w rozpoznawanej sprawie należy stwierdzić, że pełnomocnik wnioskodawczyni nie dochował wymaganej od niego staranności w dbaniu o interesy procesowe swojej mocodawczyni. Jego obowiązkiem było bowiem takie

zorganizowanie pomocy prawnej udzielanej wnioskodawczyni, by mimo jego urlopu, stała opłata od kasacji została uiszczona przy wnoszeniu kasacji. Mógł to zapewnić naklejając znaczki tej opłaty na kasację przed przekazaniem jej wnioskodawczyni, jeżeli zamierzał posłużyć się nią do oddania kasacji w biurze podawczym. Przede wszystkim jednak powinien był zapewnić profesjonalne zastępstwo do złożenia kasacji w Sądzie, jeżeli z powodu urlopu nie mógł tego uczynić osobiście, nie zaś posługiwać się w tym celu wnioskodawczynią. Nie zapewnienie przez adwokata odpowiedniego zastępstwa, zapewniającego prawidłowe i terminowe wykonywanie czynności procesowych w czasie jego urlopu, należy uznać za zaniedbanie obciążające winą pełnomocnika procesowego za uchybienie terminu czynności procesowej, co nie uzasadnia przywrócenia terminu w świetle postanowień art. 168 § 1 k.p.c.

Z tych względów oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty stałej od kasacji należało uznać za prawidłowe, co w konsekwencji uzasadnia także prawidłowość odrzucenia kasacji na podstawie art. 17 u.k.s.c.

Trafne jest także stanowisko Sądu Okręgowego, iż kasacja podlegała odrzuceniu również na podstawie art. 393⁵ k.p.c. w zw. z art. 393³ § 1 pkt. 3 k.p.c. z powodu nie przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie, czego skarżący w zażaleniu nie zakwestionował.

Powyższe okoliczności wskazują, że odrzucenie kasacji było spowodowane istotnymi uchybieniami profesjonalnego pełnomocnika procesowego wnioskodawczyni, co musi pozbawiać skuteczności zarzut zażalenia o zawinieniu Sądu oraz o nieobiektywnym i krzywdzącym rozstrzygnięciu wniosku o przywrócenie terminu i odrzuceniu kasacji.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako bezzasadne.